

(باسى 1 - بەتتە)

كومر ورتەيتىن اگر اگتاتار مەن ەلەكترولېزدىق اليۇمىن كاسپيورندارنىلاستاۋشى زانتاردى اسا تومەن مولشەردە شىعارۇ بوينشا وزگەر تۇر جۇر- كزىدۈ.
اۆتونوميالى رايون قورشامان ورتا نە- كىزدىك قۇرلىعى قۇرلىسسىن مىقتاپ يگىرەپ، 2018 - جىلدان بەرى 195 لاس سۇدى ۇبىر جاقىى

ەتۇ زاۋودىن جاقادان (وزگەرتىپ) سالىدى.
يېڭىۋان ەگسى اتىزدارىنداعى جارعاقتى جىناپ الپ پايдалانۇدى
ۇزدىكىسىز لىگەرلەتىپ، ەگسى اتىزى جاراعى قالدەينىڭ ورتاشا مولشەرىن مۇنىا 12 كيلوگرامن مۇنىا 5 كيلوگرامن تومەنگە ازايتۈ.
بۇكىل رايونداغى PM1۰، PM2۵نىڭ ورتاشا قويۇلغى تومەندەۋ بەلتانسىن كورسەتىپ، 2021 - جىلداغى اۋا سايباسى تاماشا بولغان كۇن سانى سا- لىستىرماسى 2016 - جىلداىعدان4 پاينىز جوعارىلا- دى؛ مەملەكتىڭ باعالاۋداعى قىپا بەيتىڭ سۇ ساپا- سىنىڭ تاماشا بولۇ سالىستىرماسى 94.5%كە ىجتىى.
شەكارا ۇڭمىردىڭ ەكولوگىيالىق حاۋىپسىز- دىك قالىتقىسىن ۇزدىكىسىز بەكەمدەدى.
اۆتونوميالى لى رايون دارەجەلى جارائلىستىق قورقتاردى رەتتەۋ، باسقارۇ بەلگىلەشمەسىن جاساپ اقتارىپ، جارائلىستىق قورعالانتىن جەر جۇبەيسى قۇرلىسسىن بەلسەندىلىكپەن لىگەرلەيتى.
ىقتاسىن ورمان جۇبەيسى قۇرلىسسىن، سۇ مەن توپىراق زايبا بولغان جانە قۇمايتتانعان جەردى جونگە ساۋدى ۇزدىكىسىز لىگەرلەتىپ، جاسىل القاپ ەكولوگيا- لىق حاۋپسىزدىك قالىتقىسىن ۇزدىكىسىز بەكەمدە- دى.
توراعى ورماننى قۇقتارق ارەكتەنن ورىستە- تىپ، ئۇيۇنىدى توراعى ورمانلاردىن قورعاۋ اۋ- ماقترانغا ەكولوگىيالىق ۇستەمە سۇ قوستى.
جايباى حاياۋاناتارغا بەتالىدى اۋ قۇرۇ، بەتالىدى اۋلاۋ سىندى زاڭغا قايشى قىلىستىق ارەكەتتەرگە قاتاق سوققى بەردى، الاپ شىندە بىرجەۋلىسكى جىلقىسى، تۇپە كىيىڭ سىياقتىلاردىڭ ۇيسر سانى كورنەكتى مولايىدى.

اۆتونوميالى رايون مەن يېڭىۋان ۋسى رەتتەۋ قۇزاۋ - تەكسەرۇ قىزمەتتىنە ياسا ۇمان بەرىپ، قۇزاي ۇمۇرپ وزگەرتىپ، تاباندا ارە- كەتكە كەلىپ، تاباندا وزگەرتىپ، بۇقارانىڭ ماغىن- داعى ۇبىر توپ ەكولوگىيالىق ورتا ماسەلەلەرىن شەشتى.
2022 - جىلى 4 - ايدىڭ سوڭىنا دەپىن قۇزاۋ - تەكسەرۇ گرۇپپاسى بىتتۇرۇگە تاپسىران بۇ- قازا اشكەرلەلگەن 20۶4 ماسەلىنى نەگىزىنەن ىبىت- رپ اياتقىتىپ نەمەسە كەزەڭدىك ۇمىتىرىپ اياقتا- تىپ، 4۶8 ورنىدى رەتتەۋ - تۇزەتۈگە بۇيسرىپ، 179 ورىنغا دەلو تۇرعىزىپ جازالاپ، 6 ماسەلە- گە دەلو تۇرعىزىپ بارلاپ، 88 ادامدى شاقە- رىپ سويلەسىپ، ۶4 ادامدى جاۋايقا تارتتى.
قۇزاۋ - تەكسەرۇدە مىنالار اتاپ كورسەتىل- دى؛
اۆتونوميالى رايون مەن يېڭىۋان ەكولوگيا- لىق ورتانى قورعاۋدا ۇبىرشاما زور لىگەرلىشۇ- لسىككە قول جەتكىزگەندەرەيمەن.
الاشىدا باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ يقىن تاللاپتارنىا ولىشىم بوم- يىنشا، تالاپ بوينىشا تۇرالاۋىدا، خالىق بۇقاراسە- نىڭ جاڭا ارمان، ۇمىتىمەن سالىستىرعاندا ۋالى دە الشاقىق بار، ەكونومىكالىق دامۇدى لىگەرلەتتۇ بارىسىندا جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازدى بولۇ ۇستانىمەن تىپاناقتاندىرۇى جەتەرسىز، كەپپىر سالالارداعى ەكولوگىيالىق ورتا ماسەلەسى ۋالى دە كورنەكتى، كەپپىر ۋەلەرىن شەشۇدى پارەمىتىسىز .

بىرىنشى، شىنجاڭدە ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىندا ورنىن تەپكەن باستى ماسەلەلەر
1. شى جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت يىدەپاسىن دايەكىلەندىرىۋەدە، تىپاناقتاندىرۇدا ۋالى دە الشاقىق بار.
ۇششارا جەرلەردىڭ جانە تاراۋلار- دىڭ شىنجياڭنىڭ ەكولوگىيالىق ورتانىسىنىڭ ماڭىز- دىلىغى، نازىكتىڭغى جوقىندەگى تانىمى جەتەرسىز، ”دامىتۇعا ۇمان بەرىپ، قورعاۋغا نەمقۇرايدى قازاۋ” جاعىدايى ورنىن تەپكەن.
جۇندۇڭ ەكو- نوميكالىق، تەحنىكالىق اشۇ رايونىنى 2018 - جىلدان بەرى زاڭغا قايشىلىق جاساپ ەندىرگىيانى جوعارى مولشەردە سارىپ قەتتەن قىرتۇتال اشقا- دان ”ماينىپكىنىڭ اينالىسىلتىن” زاڭغا قايشى 6 كاسپيورندى ساۋداگەر شاقىرۇ بوينىشا برگە تەپ- تىرگەن.
اۆتونوميالى رايون جەر باسقارۇ زاڭىن بوساتۇ تالابىن اقتاراعاندا، 2018. - جىلدان بەرى ۇششارا ايماق، وبلىستار مەملەكەت جەرىن رەتتەۋ - جونگە سالۇ نىسانى اتىندا 5۱ مىڭ مۇ تايبەي جايلىم- دا تىڭ يىگەرگەن؛ قۇلجا اۋدانى دارەجەگە بولسپ تەكسەرىپ بەكىتۇ تالابىنان تايىساپ، جايلىمىدى بولشەكتەپ تىڭ يىگەرۇدى بەكىتكەن.

”ەكى جوعارى” نىسانلاردى كوزسىزدىك- پەن جولعا قويۇدى باسقارۇ - تىزگىندەۋ جەتەر- سىز.
2021 - جىلى 12 - ايندا اۆتونوميالى رايون- دىق دامۇ جانە رەفورما كومىتەتتى بەلگىلەمگە قايشىلىق جاساپ ەندىرگيا سارىپ ەتۇدىڭ وزىق ورەسىنە تاللاپ بوينىشا جەتپەنگەن 7 سالىنىپ جاققان نىسانغا ەندىرگيا ۇنەمدەۋدى تەكسەرۇ، قايتا تەكسەرۇ پىكىرىن شىعارىپ بەرىگەن.
اقسۇ ايماعىنىڭ قاتىستى تاراۋى شەكتەۋ تۇرىدەگى قورعاسىن- حروم سارىى بويىاۋ ۇندىرىس جەلىسىن بەلگىلەمگە قايشىلىق جاساپ بەكىتكەن،

ورتالىق ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - تەكسەرۇ 5 - گرۇپپاسى شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونوميالى رايونىنا جانە شىنجياڭ ۇندىرىس - قۇرلىس يىڭىۋانىنا قۇزاۋ - تەكسەرۇ جاعىداين اڭسى ەتتى

ورىنداىلماغان.
قاشقار ايماعى ”13 - بەسجىلدىق” ەنەرگيا، تايخاۋ كوكتەمەندىرۇ، بۇڭشىن كوكتەند- دىرۇ قاتارلى كاسپيورنىلاردا لاستاۋشى زاتلاردى ۇلشەمىنەن اسىرىپ شىعارۇ، ئۇتۇندى تىكە شىعارۇ سىياقتى ماسەلەلەر تۇرلىشە دارەجەدە ورنىن تەتۋەدە؛
ۇرۇمچى مۇناي حېمپيا سەرىكتەسە شىاعن كۆلەمدە بەكىتكىزىپ الىپ، زور كۆلەمدە كاسپيورنىلاردىڭ VOCسۋى كەشەندىگى جونگە سالۇدى لىگەرلەتتۇى پارەمىتىسىز .

اۋىر لاستانعان اۋا رايىى بوينىشا شۇعىل جاعىدايعا توتەپ بەرۇ جوباسىن قاز - قالىپىندا تىپا- ناقتاندىرماماعان.
ۇرۇمچى قالاسىندا، سانجى خۇيزۇ اۆتونوميالى وبلىسىندا گازعا قاتىستى 134 كاسپيورن اۋىر لاستانعان اۋا رايىىنا شۇعىل توتەپ بەرۇ بوينىشا لاستاۋشى زاتلاردى شىعارۇ- دى ازايتۇ تىزىمبەدىگنە كىرگىزىلەپكەن، ۇرۇمچى قالاسى تاغى VOCتىڭ شۇعىل جاعىدايعا توتەپ بەرۇ ارەكتىنى مەزكىلىندەگى لاستاۋشى زاتلاردى شىعارۇدى ازايتۇ سالىستىرماسىن ۇز بىلگەننىشە تومەندەتكەن.
2022 - جىلدىڭ باسىندا ”ۇرۇم- چى - سانجى - شىحىزى” ۇڭرىسى 9 كۇن بويى اۋىر دارە- جەلدىنەن جوعارى لاستانعان اۋا رايىى جارىقتا شىققاندا، توتەپ بەرۇگە پارەمىندى دارالار جولعا قويىلماغان.

3. ەكولوگىيانى قورعاۋ جانە قالپىنا كەلتىرۇ دارەمەتىسىز.
سانجى خۇيزۇ اۆتونوميالى وبلىسى باۋيىڭ كەنشىلىك سەرىكتەستىگىنىڭ شىچاڭگوۋ كەن اۋماعى 23 مىڭ مۇ تايبەي جايلىمىدى زاڭغا قايشىلىق جاساپ يەمدەنىپ الىپ، كەن سۇرىپتاۋ- دا شىعارىلغان لاس سۇدى سىرتقى ورتاعا تىكە- لەي شىعارغان؛ سانگۇتتان توۋتۇنچى وزەننىڭ سول جاق جاعالاۋىندا 13 قۇم - قىيرىشق اۋى الاغى 21۶5 مۇ جايلىمىدى زاڭغا قايشىلىق جاساپ يەمدەنىپ الغان.
ىلە قازاق اۆتونوميالى وبلىسى جىپىنچۋان كەنشىلىك سىياقتى 3 سەرىكتەستىك 1۱ مىڭ مۇدان استام جايلىمىدى زاڭغا قايشىلىق جاساپ يەمدەنىپ الغان.
قاتىستى ايماق، وبلىسە- تاردىڭ ورمان، جايلىم تاراۋلارى جايلىمىدى زاڭغا قايشىلىق جاساپ يەمدەنىپ اۋدى اداقتاپ تۇراقتاندىرلىماغان.

1. شى جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت يىدەپاسىن دايەكىلەندىرىۇ، تىپاناقتاندىرۇ ايتارىلق- تىاي تىغىللىقتى مەمس.
ۇششارا شى - قالالار مەن تاراۋلاردىڭ ەكولوگىيالىق ورتانى جوعارى دەڭگەيدە قورعاۋدى لىگەرلەتتۇنىڭ شىكى قوز- تاى رەتىمىسىز.
جاي - جاپسارى اتىق مەمس، الشاي ايماعىندا 100 نەشە كاسپيورن، سونداي - اق ساا- يىحات نىسانىنىڭ جايلىمىدى زاڭغا قايشىلىق جاساپ يەمدەنىپ اۋى ماسەلىسى اداقتاپ تەكسەرۇ تىزمىدىگىنە كىرگىزىلەپكەن.

ئۇيىندى وزەندەردىڭ، كۆلدەردىڭ ەكو- لوىگىيالىق اعىنىن قامتاماسىزەتۇ دارمەنىسىز.
ماناس وزەنى الابىن باسقارۇ مەكەمەسى ەكولوگيا- لىق سۇ مولشەرىنىڭ ورنىنا تاسقىن سۇ مولشەرىن پايدالانغان، تاسقىن مەزكىلىنىن سىرت، 30 كىلو- مەتىرگە جۇقى وزەن الابىنىڭ اعىنى ۇزىلگەن.
ارتاش سۇ قويھامى تاللاقسا ساي تومەنگى اعارعا ەكولوگىيالىق اعىن جبەرمەگەن.
الشاي ايماعىنىڭ سۇ يىگىلىگى سىياقتى تاراۋلارى ۇلڭغىر كولىنە قۇبىلاتىن سۇ مولشەرى تۇرالى تاللاپتى قاتانڭ اىقتارماي، كۆلگە قۇبايتىن وزەن بولىگىندە جاز جانە قىس ماۋسىمدارىندا اعىن ۇنەمى ۇزىلىپ قالاتىن بولغان.
ايرىك كۆلدى جانە ونىڭ اينالا- سىنداى سۇ الابىن سۇمەن تولتقۇتاقىسى 2 جىلدا اۋىر تاپىنى بولسپ، كول ايدىنى ۇزدىكىسىز تارايغان.
مەنبۇر كۆلى الابىنداى كۇيتۇن سىياقتى اۋدان - قالالار جىلبار بويى سۇدى ولشەمەن اسىرىپ پايدا- لانىپ كەلگەن، كۇيتۇن وزەنىندە مەنبۇر كولىنە قۇ- ياتىن سۇ نەگىزىنەن قالماغان.
باغراش كولىنىڭ وزەن مەن كول اراسىنداى تايبەي جالعاسىم ۇىلد- نىپ، تارىم وزەنى الابىن باسقارۇ مەكەمەسى تالاپ بوينىشا باغراش كولىنى سۇ جبەرمەگەن.

بۇير بولمىم توراعى ورمانىندا تۇزۇ جايتى بايقالغان.
20۱9 - جىلى اۆتونوميالى رايوننىڭ قا- پايдалانىلتۇون تىزگىندەۋدى تىپاناقتانلدىرۇدا دار- مەنسىزدىك سىستەگەن، ۇرۇمچى قالاسى، سانجى خۇيزۇ اۆتونوميالى وبلىسى 2020 - جىلغى كومىر تۇتىشۇ جالىي مولشەرىن 2015 - جىلداىعدان 10% تومەندەتۇ نىسانسىن ورنىندااماغان، مۇنىڭ نىشد- ەدە ۇرۇمچى قالاسىندا بۇل تومەندەگەندى قويىپ، كەرىسىنشە %34.۶ اىرتقان، اتالغان قالادا- عى كومىردىڭ پايدالانىلتۇون ازايتۇ جوسپارىندا كىرگىزىلگەن 21 ۋىنەر كاسپى كاسپيورنىنىڭ 10 كومىردىڭ پايدالانىلتۇون ازايتۇ مىندەتىن ورنىندا.
ماغان.

ۋىنەر كاسپىتنىڭ لاستاۋدى كەشەندى جونگە سالۇ تىغىللىقتى مەمس.
سانجى خۇيزۇ اۆتونوميا- لى وبلىسىنىڭ ۋىنەر كاسپىتنىك پەش، قۇمدانلاردى

تالماغان، 7 - شى خۇياڭچى قالاسى ەكونومىكالىق - تەحنىكالىق اشۇ رايوننىڭ ۋىنەر كاسپىتنىك لاس سۇلاردى بۇير جاقىنى تۇزاۋودى مەن تىبانەيى جانڭا رايونىنىڭ لاس سۇلاردى بۇير جاقىنى ەتۇ زاۋودىندان شىعارىلغان سۇ ۇزاق ۋاقىت بويى ول- شەمەننى اسىپ كەلگەن.
1 - شى اراق قالاسى تىپانىڭ مۇناي حېمپيا ۋىنەر كاسپى، 13 - شى شىينىڭ قالاسى دا - ان ەرەكشە سورتتى بولاتى، 4 - شى كوكىدالا قالاسى لۇيخۇا قانت كاسپى، 7 - شى خۇياڭچى قالاسى جياڧرۇن حېمپيا ۋىنەر كا- سبى مائەريالدارى سىياقتى كاسپيورنىلاردا قورش- اعان ورتاعا قاتىستى بۇيرشاما اۋىر دارەجەدەگى زاڭغا قايشى ماسەلەلەر ورنىن تەپكەن.

3. ەكولوگىيانى قورعاۋ، قالپىنا كەلتىرۇدە ۋالى دە الشاقىقق بار.
جانساندى ىقتاسىن ورماند- ىڭ تۇزۇى بۇيرشاما اۋىر بولسپ، تۇزۇ كۆلەمى 673 مىڭ مۇعا، تۇزۇ موشلىشىرى %7۳3۸ كە جەتكەن.
2 - شى 31 - تۇانىنىڭ، 33 - تۇانىنىڭ ىقتاسىن ورماننى سۇارۇعا پايدالانلاتىن سۇ جەد- كىلىكىسىز بولسپ، ورمان اعاشاتارىنىڭ سۇىنە اسىر ەتكەن.
4 - شى كوكىدالا قالاسىنداى 285 مىڭ مۇلىق جانساندى ىقتاسىن ورمانىنىڭ نىشندە- گى 117 مىڭ مۇن سۇارۇ قۇربىلعارلى كەمەلدەد- بەگەن.
وزەندەردىڭ ەكولوگىيالىق اعىنىن قامتاما- سىز ەتۇ دارمەنىسىز بولغان، 7 - شى خۇياڭچى قالاسى كۇيتۇن وزەنىنىڭ كوپ بۇولم سۇن تۇو- مەنگى اعارداى سۇ ەلەكتىر ستانىياسىنا باستاپ ەلەكتىر شىعارۇعا پايدالانىپ، بۇل وزەن ارناسىد- داعى سۇ مولشەرىنىڭ كوپ مولشەردە ازايتۇنا، ئىتپى، وزەن اعىسىنىڭ ۇزىلىپ قالاۋنا اپارپ سوققان.
شىحىزى قالاسى ماناس مەملەكتىكىڭ سازدىق باقشاسىنىڭ نىشندەگى وزەن ارناسىنان ەرەجەگە قايشى تۇردە سۇ توسپاسىن سالىپ، تايبەيى وزەن ارناسىنىڭ ۇزاق ۋاقىت ۇزۇلتۇنە، قۇرماۋنا اپارپ سوققان.

قۇزاۋ - تەكسەرۇدە مىنالار تالاپ ەتىلدى:
اۆتونوميالى رايون مەن يېڭىۋان شى جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت يىدەپاسىن بايتل داپەكىد- لەندىرىپ، تىپاناقتاندىرىپ، لاستاۋدان ساقىتانۇ جانە ونى جونگە سالۇدان قامال اۋ شايقاسىن شىكەرلىي ويداعىداي جۇرگىزىپ، ەكولوگىيانى لىدپەن ويلاستىرۇ، جاسىل دامۇ جولىمەن بولج- ماي ۇجۇرۇ كەرەك.
”ئۇش جوعارى” نىسانلار- دىڭ شىنجياڭا كىرۋەتە قاتانڭ تىپم سالىپ، ”ەكى جوعارى” نىسانلاردىڭ كوزسىزدىكپەن جولعا قۇ- بىلتۇن تەجەبۇ كەرەك.
اشىق اسپاندى قورعاۋ يېڭىۋان ”14 - بەسجىلدىقتا” ۋىندىرىسكە قوسپاق بولغان، ۇندىرىس قۇانتىن جوسپارعا جەتكىزىپكە بولغان ”ەكى جوعارى” 23 نىساننىڭ نىشندە 1۱سى بەكىتۇدەن تىبەي تۇرپ قۇرلىس باستاپ جۇمىس جۇرگىزگەن.
۱3 - شى شىينىڭ قالاسى دىڭگىزى كەن بۇير بولمىم ۋىنەر كاسپى نىساندارى مەنەرگيا ۇنەمدەۋ بوينىشا تەكسەرۇ راسمىپاتىن الماي تۇرپ قۇرلىس باستاپ جۇمىس جۇرگىز- گەن، بۇانخاۋ جانڭا ەنەرگيا سەرىكتەستىگى كوك كومەردى كوكتەمەندىرەتن 6 بەشىڭ قۇرلىسىن كۆلەمىنەن اسىرعان.
كەپپىر قۇزاۋ - تەكسەرۇ، رەتتەۋ - تۇزەتۇ قىزمەتى تىغىللىقتى جۇرگىزىلمە- گەن، 8 - شى شىحىزى قالاسىنىڭ جەراستىنى سۇىن اسىرا اشۇدى جونگە سالۇ، قالانىڭ لاس سۇلاردى بۇير جاقىنى ەتۇ زاۋودىن ولشەمەن جو- عارىلاتىپ وزگەرتۇ جانە قايتا ۇدگەلگەن سۇدى قاپتاراپايدالانوۋ ئىچىنەنرپا قۇرلىسى، 6 - شى ۇيچياۋ قىلasy ۇتۇڭ لاس سۇلاردى بۇير جاقىنى ەتۇ زاۋودىنىڭ 2، مەرزىمىدىك كەڭەيتىپ سالۇ ئىچە- نەرپياسى سىياقتىلاردىڭ اياق لىسى كەشۇۋىلدەگەن.

2. كەپپىر ئۇيىندى قىزمەتتەردە كىرگىر- لەتۇ، تىپاناقتاندىرۇ تىغىللىقتى بولماغان.
6 - شى ۇيچياۋ قىلاسى اۋىر لاستانعان اۋا رايىىنا شۇعىل توتەپ بەرۇ جوباسىن قاتانڭ تىپاناقتاندىر- ماي، بۇير بولمىم كاسپيورنىلارعا لاس زاتلاردىڭ شىعارلۇ ۇلەسىن ازايتۇدى ايتۇمەن عانا شەكىلد- گەن، 8 - شى شىحىزى قالاسىنىڭ ۋىنەر كاسپىتنىك پەش، قۇمدانلاردى رەتتەۋ - جونگە سالۇدى قۇزاۋ دارمەنىسىز بولغان، 2 جەردەگى قاتىستى قۇزاۋى دارمەنىسىز بولغان، 2 جەردەگى قاتىستى 56 كاسپيورنىنىڭ نىشندە 2۱ى رەتتەۋ - جونگە سالۇ مىندەتىن ورنىندااماغان.
۱3 - شى شىينىڭ قا- لاسىنداى ۋىندىرەستىگى 4 كوك كومىر، كوكسە- تەندىرۇ كاسپيورنىنىڭ كوپ جۇمىس بولىكتىرى VOCسۋى جىياۋ، جونگە سالۇ جۇمىسىن جۇرگىز- بەگەن.
كۆنچە جانە ورتا نەگىزدە قۇربلغى قۇرد- لىسى كەنچە قالغان، 2 - شى تەيىمىڭقان قالاسى ەكونومىكالىق - تەحنىكالىق اشۇ رايونىنىڭ لۇيىۋان كاسپى سالاسى باقشاسى لاس سۇلاردى شوعىرلى بۇير جاقىنى ەتۇ قۇربىلغىسىمەن جابىدە-

قۇزاۋ - تەكسەرۇ گرۇپپاسى تاغى بايقالغان ەكولوگىيالىق ورتانى بۇيلدىرۇ جاۋاىپكەرلىشىگن قۇزاستىرۇ ماسەلەلەرىنە سالالاۋ جۇرگىزىپ، قا- نىستى بەلگىلەمەر بوينىشا اۆتونوميالى رايون مەن يېڭىۋاننىڭ بۇير جاقىنى ەتۇنەنە وتكىزىپ بەردى.

ما شىغۇرى مىنالاردى بۇيلدىردى:
ورتالىق- تىڭ ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - تەك- سەرۇى — باس شۇجى شى جىنپىڭنىڭ، پارتىيا ورتالىق كومىتەتىنىڭ كەلەلى شەشم - ورنالاسە- تىرۇى، ەڭ قاتانڭ تۇزەيمەن، ەڭ بەرىك زاڭمەن باسقارۇمەن ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋ جونىد- ەدەگى ماڭغزى تۇزىمىدىك ورنالاستىرۇى.
ورتا- لىق ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ - تەكسەرۇ 5 - گرۇپپاسى شىنجياڭدا قۇزاۋ - تەكسەرۇ ورىستەنىپ، اڭسى تەكتەن پىكىرلىرى شىنجياڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت قۇرلىسى مەن ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋداى لىگەرلەۋ- شلىگى مەن ناتىچەسىن تولىق تۇراقتاندىرىپ، ورنىن تەپكەن باستى ماسەلەلەردى اتاپ كورسە- تىپ، رەتتەۋ - تۇزەتۇ تاللاپتارى مەن پىكىر - ۇسىنىستارىن يقىن العا قويدى، شىندىق ۇس جۇزىمەن تەزدەلگەن، ۋىبەكپۇ، ورنىدى، باغىمتا- ماللىغى كۇشتى بولىدى.
ايرىقتشا ۇمان بەرىپ، كۆرنەكتى ورىنغا قويۇ كەرەك، اۆتونوميالى را- يوندىق پارتكوم، ۇكىمەت جانە يېڭىۋان باشش- لىق القاسى اڭسى ەتىلگەن ماسەلەلەردى رەتتەۋ - تۇزەتۇدى ويداعىداي يىگەرۇدى ماڭغزىدى سايباسى مىندەت ەتۇ، ار دارەجەلى پارتىيا، ۇكى- چەت ورنىلارنىنداى نەگىزگى جاۋاىپتى جولداستار ەزەردى كىرىسىپ، تەكلىەي يىگەرۇى، رەتتەۋ - تۇزەتۇدە بۇير دارەجە كەلەسى بۇير دارەجەنى ۇستانىتىن، سالى - سالى بوينىشا تىپاناقتاندىرۇدى يىگەرەتىن، جوعارى مەن تومەن بىرلەسە قىپىلداپ- تىن، وڭ مەن سول سايبەكتىن رەتتەۋ - تۇزەتۇ قىزمەت ارناسىن قالىبتاستىرۇ كەرەك.
نازاردى ماسەلەلەرگە شوغرلاندىرىپ، جۇرەكتىلىكپەن جا- ۋاپكەرلىشلىك ارقىلاپ، جاۋاىپكەرلىشلىكى ادا ەتەپ، برىقتىلىقپەن ولشەمگە، ۇلگىگە تۇرالسا، دەسپەكە تۇرالاپ، نەسەپتى مويىنىنا لىپ، جاسە- رىپ - جاپپاي، قاشقالانغىماي، بويسىن اۋلاقسا سالىپ، قانداي ماسەلە بولسا سول ماسەلەنى رەتتەۋ - تۇزەتۇ، قانداي ماسەلە كۆرنەكتى بولسا سول ماسەلەنى كۇش سالا رەتتەۋ - تۇزەتۇ كەرەك.
شارالاردى اشالاپ، بۇير - بىردەن بەسەندەتتى تۇزەتۇدى تىپاناقتاندىرىپ، مىندەتتى مۇقيات جىمكىتەپ، رەتتەۋ - تۇزەتۇدىڭ نىسانا- سن، ۋاقىت شەگىن، تالابىن، جاۋاىپكەرلىشىگن ايقىنداپ، ار ماسەلەنىڭ سونىغا دەپىن يىگەرلىۋد- ەن، ار پىكىردىڭ جايبايى تىپاناقتانۇنا شىنايى كە- پىلدىك ەتۇ كەرەك.
قاتانڭ ولشەيمەن، تۇرلەرگە بولە وترىپ رەتتەۋ - تۇزەتۇدى لىگەرلەتەپ، رەتتەۋ - تۇزەتۇدىڭ ناقتى ۋىنەمدىلىگىنە ۇمان بەرۇ، استە تۇرلەندىرەۋ، بۇرلمالاماۋ، كورەر كۆرگە عانا رەتتەپ - تۇزەتۇگە، جالغان رەتتەپ - تۇزەتۇگە، پەيىلىسىز رەتتەپ - تۇزەتۇگە قاتانڭ نىم سالىپ، قاتانڭ بولغان ۇستىنە قاتانڭ اۋدەت- رىپ ار بىسر ماسەلەنى شەشۇدى لىگەرلەتتۇ كەرەك.
زاڭ بوينىشا، ەرەجە بوينىشا قاتانڭ تۇردە ۇنارتىپ اىقتارىپ، جاۋايقا تارتىپ، قۇزاۋ - تەكسەرۇ گرۇپپاسى بەرگەن ماسەلە دەرەكتەرى مەن بىتتۇرۇگە وتكىزگەن دەلولار جوقىندە ىشكە- رلىەي تەكسەرىپ، اداقتىناپ، جاۋاىپكەرلىشلىكى بوينىشا بۇير جاقىنى ەتۇ؛ قورشاعان ورتا ماسەلە- لەرىنىڭ اسىتانرىندا ورنىن تەبۇدى مۇمكىن بولغان شىرىكتەسۇ ماسەلەلەرى جوقىندە بىرەۋى بايقالسا بىرەۋىن تەكسەرىپ بۇير جاقىنى ەتۇ؛ رەتتەۋ - تۇزەتۇدى دارمەنىسىز بولسپ، اۋىر زارداپ تۇدىر- عانلاردى تۇبەگىيەلى تەكسەرۇ، ولارعا استە اياۋ- شلىق ەتپتۇ كەرەك.
يېڭىۋان مەن جەرگىلىكتى جوتە سالاۋدى جۇزەگە اسرىپ، ”يېڭىۋان مەن جەرگىلىكتى ورنى بۇير تۇتىق جۇبۇ” دەگەندىكە تاباندى بولسپ، يېڭىۋان مەن جەرگىلىكتى ورنىد- نىڭ قورشاعان ورتانى قورعاۋ جانە ماسەلەلەردى رەتتەۋ - تۇزەتۇ بوينىشا بۇير تۇتاس جوسپارالا- ۋىن، سايبەكتىرۇىن، بىرگە اقسىلداسىپ، بىرگە جونگە سالۇىن، قاتار ساقىتانىپ، قاتار جونگە سالۇىن ورنىنداۋ كەرەك.
قۇزاۋ - تەكسەرۇدە اڭسى تەتىلگەن ماسەلەلەردى رەتتەۋ - تۇزەتۇدى قوزغاۋشى كۇش ەتەپ، بىرەۋى ارقىلى وزگەسىن تۇسپىلداپ، ناتىچەلەردەن ويداعىداي پايدالانىپ، ”پارتىيا مەن ۇكىمەت نەڭ جاۋاىپكەرلىشلىك ارقالاۋ، بۇير قىزمەت ورنىندا قوس جاۋاىپكەرلىشلىك وتەۋ- گە” تاباندى بولسپ، تۇلعالىق جاۋاىپكەرلىشلىكى تىپاناقتاندىرىپ، لاستاۋدان ساقىتانۇ جانە ونى جونگە سالۇدى كۇشەيتىپ، ەكولوگىيالىق قاتلىقى ورناتىپ، باياندى مەنجايزەمدى كەمەلدەندىرىپ، جاسىل دامۇدى لىگەرلەتەپ، اسپانى اشىق، جەريى مانان، سۇى تۇنىق كورىكتى شىنجياڭ قۇرۇدى جەدەلدەتەنىپ، ۇس جۇزىندىك ارەكەت- پەن پارتىيا 20 - قۇربلىتاينىڭ جەڭسپەين اشلىۋىن قارىسى اۋ كەرەك.